Inlichtingenrapport 3 over sociale innovatie

Inzichten uit de ESIC Wave 1-enquête onder beoefenaars, docenten en studenten

Enquêteperiode: 1 september 2025 tot en met 31 maart 2026

Co-funded by the European Union

Medegefinancierd door de Europese Unie. De geuite opvattingen en meningen zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Europese Unie of het Uitvoerend Agentschap voor onderwijs en cultuur (EACEA). Noch de Europese Unie, noch EACEA kan hiervoor verantwoordelijk worden gehouden.

Dit rapport is gepubliceerd met financiële steun van de Europese Commissie (EACEA). De informatie in deze publicatie is die van de auteurs en weerspiegelt niet noodzakelijkerwijs de officiële mening van de Europese Commissie.

Subsidieovereenkomst	ERASMUS-EDU-2022-PI-ALL-INNO - Blauwdruk voor sectorale samenwerking op het gebied van vaardigheden
Project	101111846 — ESIC
Projecttitel	Alliantie ter bevordering van de ontwikkeling van vaardigheden voor de sociale economie - European Social Innovation Campus
Coördinator	DIAK - Hogeschool Diaconia
Deliverable	D2.2 Inlichtingenrapport 3
Verspreidingsniveau	Publiek

Redactie: Dr. Dries Couckuyt, Hogeschool Odisee

Laatste herziening: september 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave
1. Samenvatting 1
2. Waarom deze competenties belangrijk zijn 3
2.1 Doel en doelgroep 3
2.2 Het competentiekader 3
2.3 De rol van Wave 1 4
3. Inzicht in het bewijsmateriaal 5
3.1 Wie nam er deel? 5
3.2 Wat de scores betekenen 6
3.3 Kwaliteitscontroles en analyse 7
3.4 Hoe geografische en groepsgebonden patronen te interpreteren 8
4. Wat de respondenten vandaag aangeven 9
4.1 Beoefenaars: het belang voor hun eigen rol 9
4.2 Docenten: het belang ervan binnen hun cursussen of opleidingen 10
4.3 Studenten: hoe zij de onderwijsondersteuning voor hun ontwikkeling ervaren 11
4.4 Een gemeenschappelijk gespreksonderwerp, met verschillende bewijzen erachter 12
5. Vijf jaar vooruit kijken 13
5.1 Inzicht in verschillen tussen toekomst en heden 13
5.2 Beoefenaars: digitale, toegepaste en juridische thema's 13
5.3 Docenten: toekomstig belang en toepassingsmogelijkheden 14
5.4 Studenten: verwachtingen ten aanzien van hun verdere ontwikkeling 15
5.5 Hoge scores en verschillen tussen de respondenten 17
6. Van bevindingen naar gesprekprioriteiten 18
6.1 Een beschrijvende matrix 18
6.2 Toepassing van de matrix op de resultaten 19
6.2.1 Beoefenaars 19
6.2.2 Docenten 20
6.2.3 Studenten 20
6.3 Verantwoord gebruik van de matrix 21
7. Wat de bevindingen in de praktijk kunnen betekenen 22
7.1 Observaties omzetten in lokale vragen 22
7.2 Beoefenaars: de bevindingen in verband brengen met de dagelijkse praktijk 24
7.3 Docenten: de mogelijkheden bekijken, niet alleen de onderwerplijsten 24

Co-funded by the European Union

7.4 Studenten: de verwachtingen ten aanzien van de ontwikkeling concreet maken. 24
7.5 Ondersteunende organisaties: zorgen voor een evenredige aanpak..... 25
8. Wat nog onzeker is en wat er nu gaat gebeuren.....26
8.1 Waarom de analyse van de kloof tussen belanghebbenden nog steeds beperkt is.....26
8.2 Overige beperkingen bij de interpretatie..... 26
8.3 De volgende ronde versterken..... 27
9. Conclusies en verdere verkenning..... 28
Bronnen en verdere literatuur.....28

Co-funded by
the European Union

1. Samenvatting

Welke competenties zijn belangrijk voor mensen die werkzaam zijn op het gebied van sociale innovatie, voor degenen die er les in geven en voor degenen die erover leren? Welke gebieden zullen volgens hen aan belang winnen of zich verder ontwikkelen? De European Social Innovation Campus (ESIC) Wave 1- enquête biedt een eerste feitelijke basis voor de bespreking van deze vraagstukken.

In dit rapport worden de antwoorden gepresenteerd van 148 beoefenaars, 93 docenten en 151 studenten, in totaal 392 respondenten die de aandachtscontroles hebben doorstaan. Ze hebben 35 competentieomschrijvingen beoordeeld vanuit het huidige perspectief en vanuit het perspectief van over vijf jaar. De bevindingen geven een beeld van de mensen die hebben deelgenomen. Ze schatten de opvattingen of vaardigheden van Europa's sociale innovatie-arbeidsmarkt of studentenpopulatie als geheel niet in.

De drie groepen bieden aanvullende perspectieven. De beoefenaars beoordeelden het belang van competenties voor hun eigen functies. De docenten beoordeelden het belang ervan binnen hun eigen cursussen of opleidingen. De studenten gaven aan in hoeverre hun opleiding hen had geholpen deze competenties te ontwikkelen en in hoeverre ze verwachtten dat dit hen in de toekomst zou helpen. Samen ondersteunen deze complementaire perspectieven het onderzoek naar de afstemming en mogelijke hiaten tussen praktijk, onderwijsprioriteiten en de ontwikkeling van studenten.

Uit de analyse komen drie conclusies naar voren.

Ten eerste bieden de antwoorden een brede basis voor het bespreken van leren en de praktijk op het gebied van sociale innovatie. Beoefenaars noemen het opbouwen van vertrouwen en een inclusieve mentaliteit als twee van hun belangrijkste prioriteiten op dit moment. Docenten hechten veel waarde aan teamwerk, een inclusieve mentaliteit en innovatief denken. Studenten geven aan dat er relatief veel educatieve ondersteuning is voor een inclusieve mentaliteit en teamwerk. Deze patronen vestigen de aandacht op de samenwerkings- en relatieaspecten van sociale innovatie. Hieruit blijkt niet dat de groepen over gelijkwaardige vaardigheden beschikken, noch dat het onderwijsaanbod aan alle behoeften voldoet.

Ten tweede bieden toekomstgerichte antwoorden aanknopingspunten voor verdere reflectie. Elke competentie heeft binnen elk van de drie groepen een hoger toekomstig gemiddelde dan het huidige gemiddelde. Onder beoefenaars en docenten zijn er op het gebied van digitale en technologische vaardigheden enkele van de grootste verschillen te zien. Bij studenten springen systeemdenken, sectoroverschrijdende samenwerking, gerichtheid op duurzaamheid, de ontwikkeling van ecosystemen en betrokkenheid van doelgroepen in het oog. Voor studenten weerspiegelen deze verschillen de verwachtingen ten aanzien van verdere onderwijsondersteuning en

Co-funded by the European Union

ontwikkeling. Ze mogen niet worden opgevat als prognoses voor de vraag op de arbeidsmarkt.

Ten derde vormt Wave 1 een uitgangspunt voor beslissingen op basis van lokale informatie en voor het verzamelen van aanvullend bewijsmateriaal. De dekking per land en de samenstelling van de groepen zijn ongelijk. In het rapport worden de resultaten van de deelnemende groepen dan ook gebruikt om vragen aan de orde te stellen over leerplannen en de praktijk, waarbij nationale ranglijsten en beweringen over een Europees tekort aan vaardigheden worden vermeden. Een grondige analyse van de kloof tussen belanghebbenden binnen landen blijft een doelstelling die deze steekproef onvoldoende kan onderbouwen.

De praktische bijdrage van het rapport bestaat uit een reeks op feiten gebaseerde gesprekspunten. Curriculumteams kunnen nagaan in hoeverre de leermogelijkheden aansluiten bij de hier genoemde competenties. Beoefenaars en ondersteunende organisaties kunnen nagaan hoe deze mogelijkheden aansluiten bij concrete taken, organisatorische omstandigheden en behoeften binnen de gemeenschap. Studenten kunnen voorbeelden geven van situaties waarin het leren hun ontwikkeling ondersteunt en waarin extra mogelijkheden nuttig zouden zijn. Dergelijke besprekingen kunnen leiden tot kleine, lokaal gerechtvaardigde veranderingen waarvan de effecten vervolgens kunnen worden geëvalueerd.

De ESIC Skills Monitor biedt interactieve resultaten en links naar downloadbare gegevens en documentatie. De populatie, filters en gegevensversie die bij verdere analyse worden gebruikt, moeten worden getoetst aan de aandachtscontrolesteekproef in dit rapport.

Co-funded by the European Union

2. Waarom deze competenties belangrijk zijn

2.1 Doel en doelgroep

In dit rapport wordt onder ‘sociale innovatie’ verstaan: nieuwe ideeën, producten, diensten of benaderingen die inspelen op maatschappelijke behoeften. Competenties omvatten de vaardigheden, kennis en houdingen die relevant zijn voor dit werk. In het rapport wordt de term 'skills intelligence' in deze brede betekenis gebruikt: informatie die mensen kan helpen weloverwogen beslissingen te nemen over leren en ontwikkeling.

De doelgroep bestaat uit beoefenaars, docenten, studenten en organisaties die sociale innovatie ondersteunen. Een beoefenaar kan de bevindingen gebruiken om na te gaan welke vaardigheden relevant zijn voor een functie of project. Een docent kan ze gebruiken om de leerdoelen en toepassingsmogelijkheden te bespreken. Een student kan ze gebruiken om zijn of haar ontwikkelingsbelangen duidelijk te maken. Een ondersteunende organisatie kan ze gebruiken om een bespreking vanuit deze verschillende perspectieven te structureren.

Het onderzoekskader brengt competenties die in de praktijk als belangrijk worden beschouwd, prioriteiten binnen het onderwijs en de door studenten ervaren competentieontwikkeling met elkaar in verband. Een gap-analyse brengt mogelijke discrepanties tussen deze complementaire perspectieven van belanghebbenden in kaart. Het doel ervan is om gebieden in kaart te brengen die nader onderzoek en dialoog tussen de praktijk en het onderwijs vereisen, en niet om een verschil in scores te beschouwen als een directe maatstaf voor ontbrekende vaardigheden.

Het rapport schrijft geen standaardleerplan voor elke onderwijsomgeving voor. Het biedt een gemeenschappelijke woordenschat en een reeks observaties die lezers kunnen toetsen aan hun eigen situatie.

2.2 Het competentiekader

De enquête maakt gebruik van 35 competentieomschrijvingen op het gebied van samenwerking, digitale activiteiten, ecosystemen, ondernemerschap, innovatie, leiderschap, leren, management, bedrijfsvoering, persoonlijke ontwikkeling en duurzaamheid. Het huidige kader van het project is gebaseerd op literatuur en kwalitatief onderzoek. In de eerdere ESIC-publicatie Competentieclusters toegelicht wordt de conceptuele achtergrond toegelicht, waaronder het belang van context voor de competentiebehoeften.

Co-funded by the European Union

In bijlage A worden de competentiebeschrijvingen en de bijbehorende conceptuele categorieën weergegeven. De categorieën helpen bij het ordenen van het materiaal. Het gaat hier niet om dimensies die statistisch zijn gevalideerd aan de hand van de Wave 1-enquête, en in dit rapport worden de items daarvan niet samengevoegd tot clusterscores. Elke competentie wordt afzonderlijk geanalyseerd.

Dit onderscheid is in de praktijk van belang. Een brede noemer als 'digitaal' kan een gesprek op gang brengen, maar in de enquête wordt onderscheid gemaakt tussen digitale geletterdheid, mediavaardigheden en specifieke technologische aspecten. De toepassingen ervan kunnen verschillen en een reactie op de ene toepassing mag niet automatisch worden doorgetrokken naar de andere.

2.3 De rol van Wave 1

Wave 1 is de eerste gegevensverzameling in het kader van dit onderzoeksproject. Het geeft een eerste overzicht van de huidige standpunten en toekomstverwachtingen van de deelnemende groepen. Latere, vergelijkbare golven kunnen meer inzicht geven in de vraag of deze patronen blijven bestaan of veranderen.

Beide tijdsperspectieven in dit rapport zijn tijdens dezelfde enquêteperiode verzameld. De vijfjarige prognose is een verwachting die destijds werd geuit. Het is geen waarneming die vijf jaar later is gedaan.

Co-funded by
the European Union

3. Inzicht in het bewijsmateriaal

3.1 Wie nam er deel?

De analyse gaat uit van een opgeschoonde, geïntegreerde dataset met 425 antwoorden. De belangrijkste bevindingen zijn gebaseerd op de 392 antwoorden die zijn gemarkeerd als zijnde geslaagd voor de aandachtscontroles. Tabel 1 geeft het analyseverloop per groep weer.

Tabel 1. Antwoorden in de opgeschoonde dataset en de uiteindelijke analysesteekproef

Doelgroep	Opgeschoonde dataset	Uitgesloten door de aandachtscontrolevlag	Meegenomen in de analyse
Beoefenaars	152	4	148
Docenten	99	6	93
Studenten	174	23	151
Totaal	425	33	392

Het starttotaal is het aantal records in de aangeleverde, opgeschoonde dataset. Het gaat hier niet om het aantal mensen dat is uitgenodigd om deel te nemen of het aantal mensen dat de enquête heeft geopend.

Bij de distributiestrategie van het project werd gebruikgemaakt van partners en netwerken. Er is geen volledige uitnodigingsnoemer vastgesteld, dus er wordt geen responspercentage vermeld. De steekproefomvang alleen is onvoldoende om de representativiteit vast te stellen. De bevindingen zijn beschrijvende resultaten voor de steekproef van deelnemers.

De respondenten gaven aan in 15 genoemde landen te wonen. Zes hadden 'Overig' geselecteerd en bij drie was geen land opgegeven. De dekking per land is geconcentreerd: Spanje is goed voor 134 antwoorden en Noorwegen voor 50. Ook de landensamenstelling verschilt per groep. Zo wonen bijvoorbeeld 89 van de 151 studenten in Spanje. Een samengevoegd resultaat van de leerlingen kent dan ook aanzienlijk veel gewicht toe aan die context. Bijlage C bevat een dekkingstabel waarin de categorieën van kleine landen zijn samengevoegd.

Co-funded by the European Union

3.2 Wat de scores betekenen

Bij alle drie de enquêtes werd gebruikgemaakt van dezelfde competentieomschrijvingen en een zevenpuntsschaal. De vragen weerspiegelden de rol van elke groep binnen het afstemmingskader van het onderzoek, zoals weergegeven in tabel 2.

Tabel 2. Huidige en toekomstige beoordelingskaders

Doelgroep	Huidig perspectief	Toekomstperspectief	Schaaleindpunten
Beoefenaars	Belang van de eigen rol van de respondent bij sociale innovatie vandaag	Verwacht belang van die rol over vijf jaar	1: Helemaal niet belangrijk; 7: Absoluut onmisbaar
Docenten	Belang binnen de eigen opleiding of het eigen programma van de respondent, rekening houdend met de huidige inhoud en leerdoelen daarvan	Verwacht belang binnen die opleiding of dat programma over vijf jaar	1: Helemaal niet belangrijk; 7: Absoluut onmisbaar
Studenten	In hoeverre de cursus of opleiding tot nu toe heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de competentie	In hoeverre de respondent denkt dat de cursus of opleiding zal bijdragen aan de verdere ontwikkeling ervan, over ongeveer vijf jaar	1: Helemaal niet; 7: Zeer veel

In de instructies voor studenten wordt ook het huidige perspectief beschreven, namelijk dat men zich op dit gebied al zelfverzekerd voelt. De beoordelingen van studenten combineren dus een oordeel over de onderwijsondersteuning met een verwijzing naar de waargenomen ontwikkeling of het zelfvertrouwen. Ze vormen geen onafhankelijk beoordeelde maatstaf voor vaardigheid.

De drie perspectieven vullen elkaar aan en weerspiegelen bewust verschillende rollen. Door deze met elkaar te vergelijken, kunnen mogelijke hiaten tussen praktijkgebonden prioriteiten, onderwijsprioriteiten en de waargenomen ontwikkeling aan het licht worden gebracht. Dergelijke verschillen moeten in hun context worden geïnterpreteerd; het zijn geen directe maatstaven voor vaardigheidsniveau of de doeltreffendheid van het onderwijs. In dit rapport worden de resultaten weergegeven

Co-funded by the European Union

in de volgorde beoefenaars, docenten en studenten, waarbij voor elke groep het beoordelingskader wordt vermeld.

3.3 Kwaliteitscontroles en analyse

De enquêtes bevatten vragen met voorgeschreven antwoorden, oftewel aandachtscontroles. Dit rapport gebruikt het bestaande veld 'geslaagd/niet geslaagd' in de opgeschoonde dataset als selectiecriterium. Het voldoen aan die regel neemt één bron van zorg met betrekking tot de aandacht bij het beantwoorden weg, maar betekent niet dat elk antwoord correct is of dat de steekproef representatief is.

Elke respondent heeft 35 competenties tweemaal beoordeeld: één keer voor de huidige situatie en één keer voor zijn of haar verwachtingen voor over vijf jaar. Dat komt neer op 70 beoordelingen per respondent. Bij de controle van de analysesteekproef zijn geen ontbrekende waarden, niet-numerieke invoer of beoordelingen buiten de schaal van 1 tot 7 aangetroffen. Bij alle gerapporteerde competentieresultaten wordt uitsluitend gebruikgemaakt van antwoorden die de aandachtscontroles hebben doorstaan.

Voor elke competentie en elke groep geeft het rapport een overzicht van de huidige scores, de toekomstige scores en het verschil daartussen per respondent. Er wordt gebruikgemaakt van gemiddelde scores en standaardafwijkingen om aan te geven hoe sterk de antwoorden uiteenlopen. De volledige verdelingen worden niet teruggebracht tot één enkele score voor competentie op het gebied van sociale innovatie. In bijlage B worden alle 35 items voor elke groep weergegeven; in bijlage C worden de berekeningen toegelicht.

De grafieken tonen geselecteerde items met een hoge score of grotere verschillen tussen de toekomstige en de huidige waarden. De selectie is gebaseerd op de cijfermatige resultaten, waarbij ook kandidaten met een gelijke score op de selectiegrens worden meegenomen. Dit zijn voorbeelden van het patroon, geen statistisch vastgestelde ranglijst op basis van belangrijkheid. Kleine verschillen tussen de items mogen op zich niet bepalend zijn voor de prioriteiten.

Co-funded by
the European Union

3.4 Hoe geografische en groepsgebonden patronen te interpreteren

Door de antwoorden uit verschillende landen te combineren, kan een beeld worden geschetst van de mensen die door ESIC worden bereikt. Het neemt de verschillen in sociaal-economische structuren, onderwijssystemen, sectoren of institutionele omstandigheden niet weg. De resultaten van de samengevoegde groep worden beïnvloed door de landen en de context waaruit de respondenten afkomstig zijn.

Om deze reden wordt in het rapport het patroon van elke groep besproken als een perspectief binnen de steekproef. Het schrijft de samengevoegde verschillen niet uitsluitend toe aan het behoren tot een bepaalde doelgroep. De landendekking geeft aan uit welke landen de antwoorden afkomstig zijn; dit is geen indicatie van de prestaties op nationaal niveau.

Co-funded by
the European Union

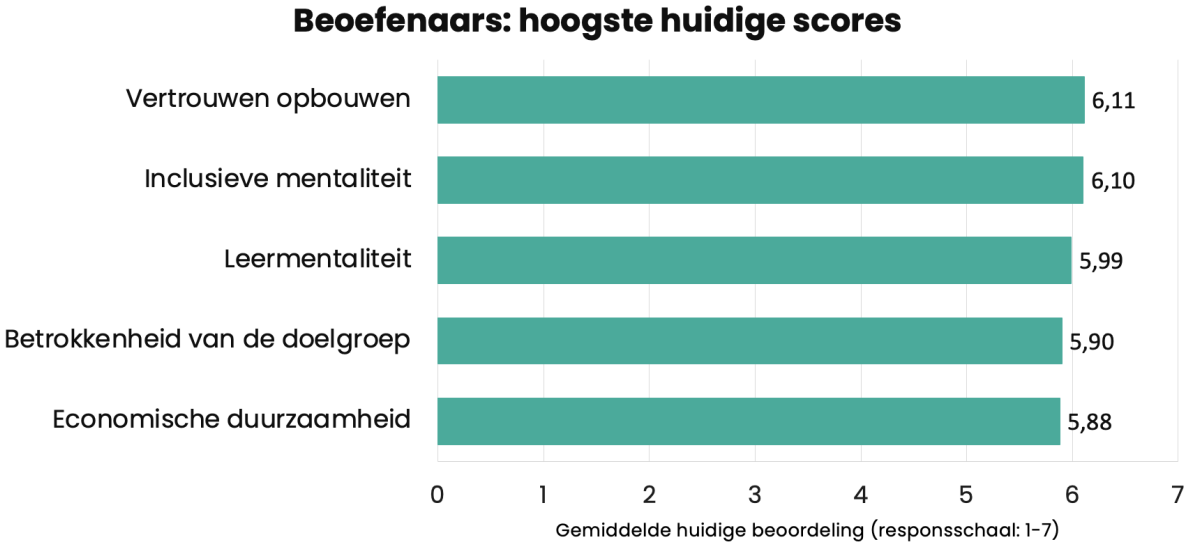
4. Wat de respondenten vandaag aangeven

4.1 Beoefenaars: het belang voor hun eigen rol

Onder de deelnemende beoefenaars variëren de huidige gemiddelde scores voor de 35 competenties van 4,78 tot 6,11. Het opbouwen van vertrouwen en een inclusieve mentaliteit scoren het hoogst, met gemiddelden die beide dicht bij 6,10 liggen. Een leermentaliteit, betrokkenheid van de doelgroep en economische duurzaamheid behoren eveneens tot de vijf items met de hoogste scores.

Deze resultaten plaatsen relaties, openheid, leren, betrokkenheid en economische continuïteit in dezelfde bespreking over sociale innovatie. Een praktische interpretatie is dat de uitvoering van technische projecten moet worden beschouwd naast de relaties en arbeidsomstandigheden die dit mogelijk maken.

In de enquête wordt echter gevraagd naar het belang, en niet naar hoe goed de respondenten deze activiteiten uitvoeren. Hoge scores geven aan welke aspecten van het werk gewaardeerd worden. Ze tonen niet aan dat beoefenaars deze competenties al bezitten of over voldoende middelen beschikken om ze toe te passen.

Aandachtscontrolesteekproef: n=148. Belang voor de eigen rol van de respondent.
De vijf hoogste posities; inclusief gelijke standen. Beschrijvende steekproefresultaten.

Figuur 1. Het huidige belang van de rol van beoefenaars. Op de x-as staan de gemiddelde scores op de belangrijkheidsschaal van 1 tot 7; op de y-as staan de vijf competenties met de hoogste scores. Voorbeeld: 148 beoefenaars die de aandachtscontroles hebben doorstaan. De waarden zijn beschrijvende gemiddelden, afgerond op twee decimalen. Het cijfer geeft geen beeld van de vaardigheidsniveaus of nationale prioriteiten. De volledige resultaten zijn te vinden in bijlage B.

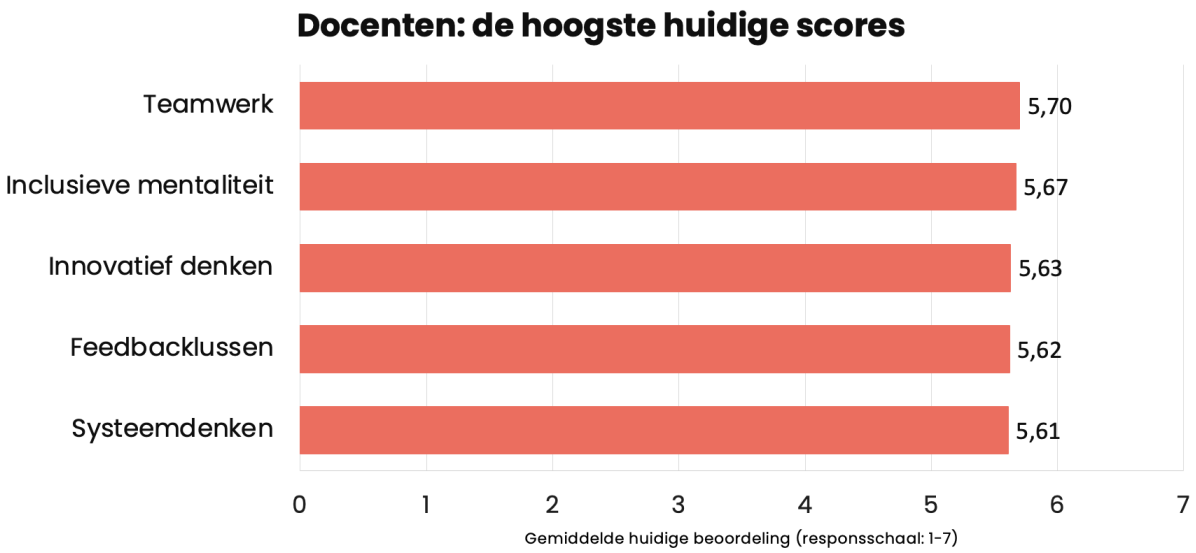
Co-funded by the European Union

4.2 Docenten: het belang ervan binnen hun cursussen of opleidingen

Onder de deelnemende docenten variëren de huidige gemiddelde scores van 4,37 tot 5,70. Teamwerk, een inclusieve mentaliteit, innovatief denken, feedbacklussen en systeemdenken scoren het hoogst.

Deze items wijzen op een educatieve nadruk op samenwerking, het creatief benaderen van problemen, het evalueren van ervaringen en het begrijpen van verbanden. Ze vormen een nuttig uitgangspunt voor het onderzoeken van het verband tussen de beoogde leerdoelen en de activiteiten waarmee leerlingen deze kunnen ontwikkelen.

De scores geven weer hoe belangrijk docenten bepaalde aspecten binnen hun eigen onderwijsaanbod vinden. Er wordt niet aangegeven hoeveel onderwijstijd er wordt toegewezen, welke pedagogische methoden worden gebruikt, of in hoeverre de studenten succesvol leren. Om die punten vast te stellen, zou bewijsmateriaal over de opleiding of het programma zelf nodig zijn.

Aandachtscontrolesteekproef: n=93. Belang in de eigen opleiding of het eigen programma van de respondent.
De vijf hoogste posities: inclusief gelijke standen. Beschrijvende steekproefresultaten.

Figuur 2. Het huidige belang ervan in opleidingen of programma's voor docenten. Op de x-as staan de gemiddelde scores op de belangrijkheidsschaal van 1 tot 7; op de y-as staan de vijf competenties met de hoogste scores. Voorbeeld: 93 docenten die de aandachtscontroles hebben doorstaan. De waarden worden afgerond op twee decimalen. De figuur geeft het waargenomen belang weer, niet de kwaliteit van het onderwijs of de prestaties van de studenten.

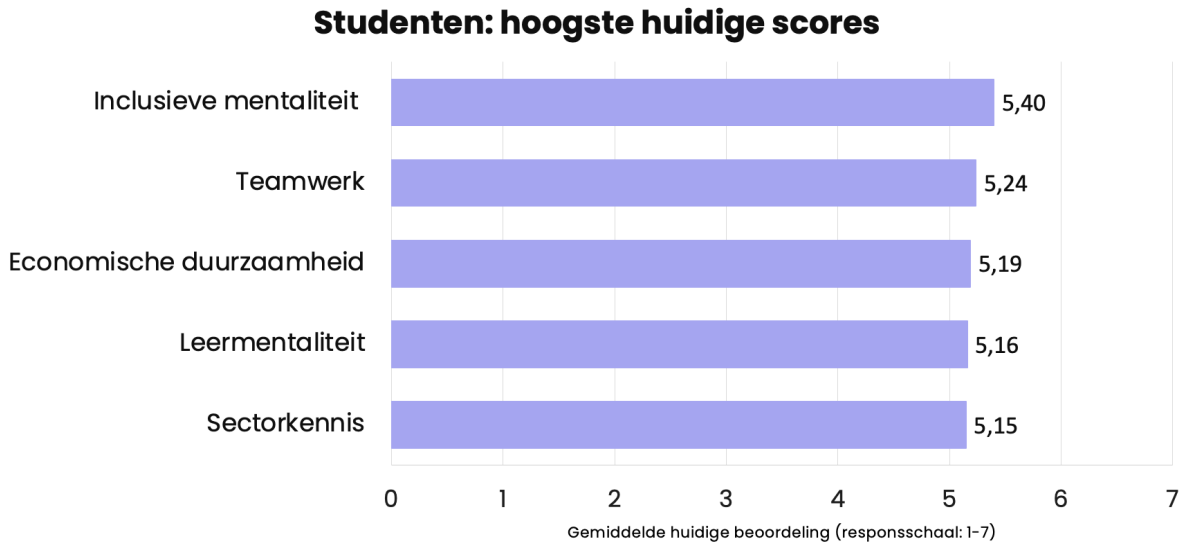
Co-funded by the European Union

4.3 Studenten: hoe zij de onderwijsondersteuning voor hun ontwikkeling ervaren

Onder de deelnemende studenten variëren de huidige gemiddelde scores van 4,56 tot 5,40. Een inclusieve mentaliteit scoort het hoogst, gevolgd door teamwerk, economische duurzaamheid, leermentaliteit en sectorkennis.

Uit deze antwoorden blijkt op welke gebieden studenten het gevoel hebben dat ze relatief meer ondersteuning krijgen vanuit hun opleiding. Ze kunnen de basis vormen voor een bespreking over welke leerervaringen studenten als nuttig herkennen en hoe die ervaringen aansluiten bij de praktijk van sociale innovatie.

De antwoorden van studenten voegen het perspectief van de lerende toe aan het afstemmingskader. Ze beschrijven de ervaren educatieve ondersteuning en ontwikkeling, die samen met prioriteiten van beoefenaars en docenten kan worden beschouwd. De ongelijke dekking van Wave 1 binnen groepen in landen beperkt een robuuste lokale analyse van deze verbanden.

Aandachtscontrolesteekproef: n=151. De waargenomen bijdrage van het onderwijs aan het opbouwen van competenties.
De vijf hoogste posities; inclusief gelijke standen. Beschrijvende steekproefresultaten.

Figuur 3. De huidige percepties van studenten ten aanzien van onderwijsondersteuning. De x-as geeft de gemiddelde scores weer op een schaal van 1 tot 7 voor de mate waarin het onderwijs heeft bijgedragen; op de y-as staan de vijf competenties met de hoogste scores vermeld. Voorbeeld: 151 leerlingen die de aandachtscontroles hebben doorstaan. De waarden worden afgerond op twee

Co-funded by the European Union

decimalen. Dit zijn zelfrapportages, geen onafhankelijk beoordeelde competentieniveaus.

4.4 Een gemeenschappelijk gespreksonderwerp, met verschillende bewijzen erachter

Een inclusieve mentaliteit behoort tot de hoogst gewaardeerde items in alle drie de groepen. Teamwerk speelt een prominente rol voor docenten en studenten, terwijl het opbouwen van vertrouwen de belangrijkste factor is voor de resultaten van de beoefenaars. Dit maakt samenwerkings- en relatievaardigheden tot een nuttig onderwerp voor dialoog tussen de praktijk en het onderwijs.

De overlapping in thema's ondersteunt de vraag hoe deze competenties in verschillende contexten worden begrepen en ontwikkeld. Dit bewijst niet dat verwachtingen, voorzieningen en uitkomsten op elkaar zijn afgestemd. Een zinvolle lokale bespreking zou de betrokkenen bij elkaar brengen en concrete voorbeelden van werk, leren en beoordeling onderzoeken.

Co-funded by
the European Union

5. Vijf jaar vooruit kijken

5.1 Inzicht in verschillen tussen toekomst en heden

Voor elke competentie ligt het toekomstige gemiddelde binnen elke groep hoger dan het huidige gemiddelde. De gemiddelde verschillen variëren van 0,20 tot 0,68 punten voor beoefenaars, van 0,31 tot 0,67 punten voor docenten en van 0,57 tot 0,86 punten voor studenten. Dit zijn de verschillen tussen twee antwoorden die in Wave 1 zijn verzameld.

Voor beoefenaars en docenten duidt een positief verschil op een hoger verwacht toekomstig belang binnen de eigen praktijkomgeving van de respondent. Voor studenten duidt dit op meer verwachte ondersteuning of ontwikkelingsmogelijkheden op het gebied van onderwijs in de toekomst. Een positief groepsgemiddelde betekent niet dat elke respondent een hogere toekomstscore heeft gekozen.

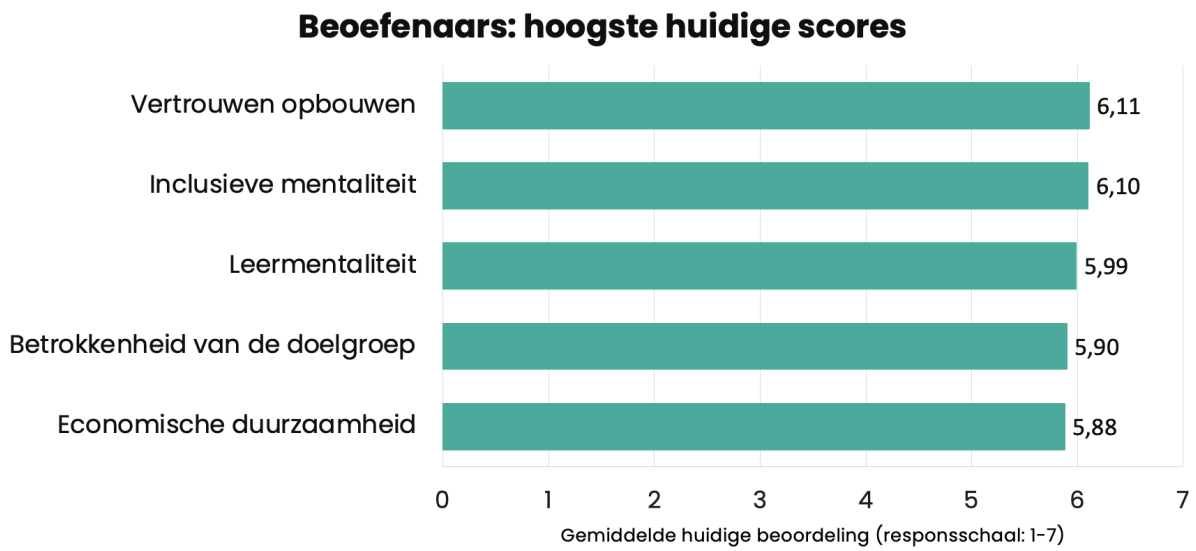
De term 'verschil tussen toekomst en heden' wordt bewust gebruikt. Het onderzoek meet geen objectief tekort aan vaardigheden, controleert niet of er daadwerkelijk een toekomstige behoefte zal ontstaan, en stelt evenmin vast dat een opleiding een bepaald onderdeel met een overeenkomstige omvang moet uitbreiden.

5.2 Beoefenaars: digitale, toegepaste en juridische thema's

De technologische aspecten vertonen het grootste gemiddelde verschil tussen de beoefenaars: dit stijgt van 5,31 nu naar 5,99 in de toekomst, een verschil van 0,68 punten. Daarna volgen digitale geletterdheid en de ontwikkeling van producten en diensten, met verschillen van 0,64 en 0,63. Mediavaardigheden en juridische kennis maken de vijf grootste verschillen compleet.

Al deze items zetten aan tot nadenken over de instrumenten, de toegepaste ontwikkelingsactiviteiten, de communicatiekanalen en het juridisch inzicht die relevant zijn voor het werk van de toekomst. Er wordt niet aangegeven welke technologieën, mediaplatformen of juridische onderwerpen de respondenten in gedachten hadden. Beslissingen over de inhoud moeten daarom uitgaan van de taken en omstandigheden van een bepaalde context.

Co-funded by the European Union

Aandachtscontrolesteekproef: n=148. Belang voor de eigen rol van de respondent.
De vijf hoogste posities; inclusief gelijke standen. Beschrijvende steekproefresultaten.

Figuur 4. Verwachte veranderingen in het belang van de beoefenaars. De x-as geeft het verschil weer tussen de gemiddelde toekomstige score en de gemiddelde huidige score, uitgedrukt in schaalpunten; op de y-as staan de vijf grootste verschillen vermeld. Voorbeeld: 148 beoefenaars die de aandachtscontroles hebben doorstaan. Beide beoordelingen hebben betrekking op het belang voor de eigen rol van de respondent. Dit zijn verwachtingen die in Wave 1 zijn vastgelegd, en geen waargenomen veranderingen in de loop van de tijd.

5.3 Docenten: toekomstig belang en toepassingsmogelijkheden

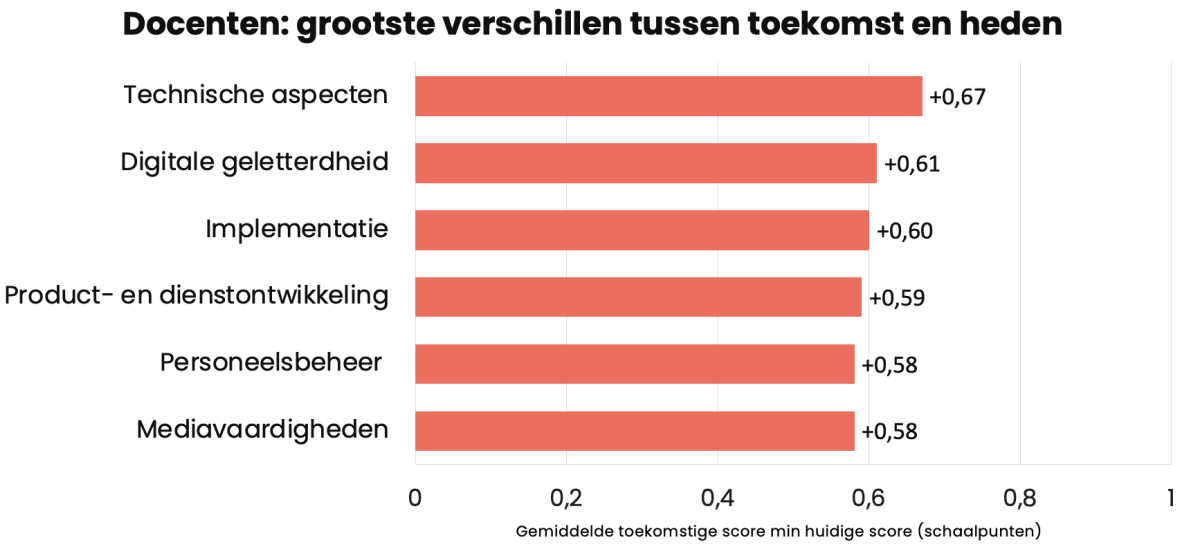
Ook op het gebied van technologische kennis en digitale vaardigheden zijn de verschillen tussen docenten het grootst, met respectievelijk 0,67 en 0,61 punten. Uitvoering volgt met een score van 0,60, en de ontwikkeling van producten en diensten met een score van 0,59. Personeelsbeheer en mediavaardigheden delen de volgende plaats, met een score van 0,58.

Deze resultaten roepen vragen op over de manier waarop programma's digitale kennis combineren met mogelijkheden om ideeën in de praktijk te brengen, diensten te ontwikkelen en met mensen samen te werken. Daaruit blijkt niet dat deze gebieden momenteel afwezig zijn. Docenten hechten er wellicht nu al waarde aan en verwachten dat het belang ervan zal toenemen.

De uitvoering laat zien waarom toekomstige verschillen en huidige scores samen moeten worden beschouwd. Het huidige gemiddelde ligt boven de mediaan van de

Co-funded by the European Union

docenten over de competenties heen, maar het verschil tussen toekomst en heden is ook relatief groot. De aandacht hoeft niet beperkt te blijven tot items met lagere huidige scores.

Aandachtscontrolesteekproef: n=93. Belang in de eigen opleiding of het eigen programma van de respondent.
De vijf hoogste posities; inclusief gelijke standen. Beschrijvende steekproefresultaten. Beide perspectieven zijn in Wave 1 vastgelegd.

Figuur 5. Verwachte veranderingen in het belang volgens docenten. De x-as toont het verschil tussen de gemiddelde toekomstige en huidige scores, uitgedrukt in schaalpunten; op de y-as staan de vijf grootste posities vermeld, inclusief beide competenties die op de vijfde plaats gelijk staan. Voorbeeld: 93 docenten die de aandachtscontroles hebben doorstaan. De beoordelingen hebben betrekking op het belang binnen de eigen opleiding of het eigen programma van de respondent. Ze geven geen beeld van een tekort aan onderwijsvoorziening.

5.4 Studenten: verwachtingen ten aanzien van hun verdere ontwikkeling

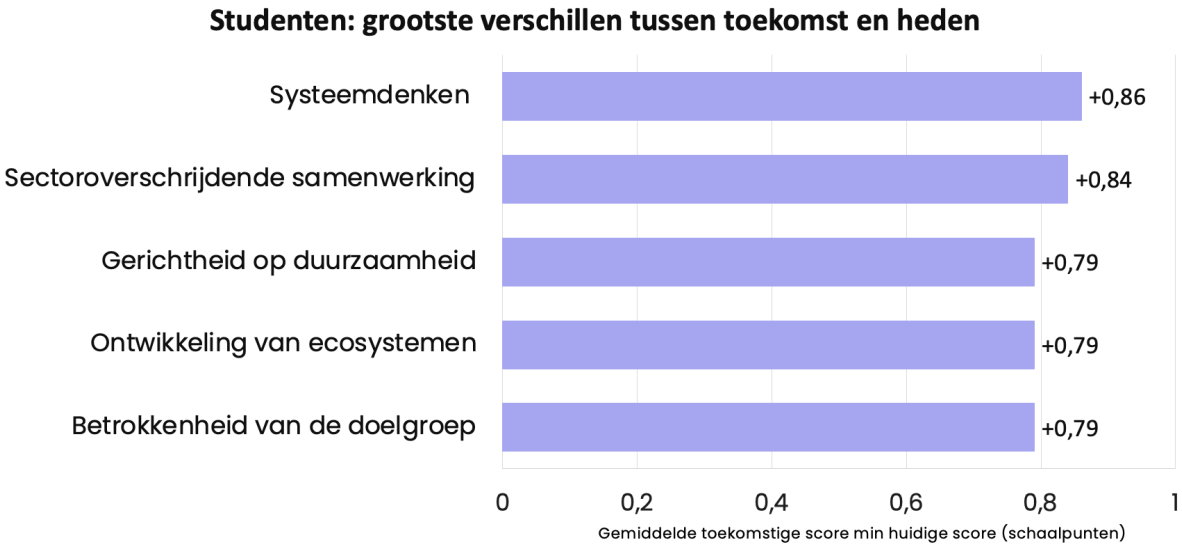
Systeemdenken vertoont het grootste verschil onder studenten: van 4,94 nu naar 5,80 in de toekomst, een verschil van 0,86. Daarna volgt sectoroverschrijdende samenwerking met een score van 0,84. Duurzaamheidsgerichtheid, ecosysteemontwikkeling en betrokkenheid van de doelgroep completeren de vijf grootste verschillen, met ongeveer 0,79 tot 0,80 punten.

Uit deze reacties blijkt dat er verwachtingen bestaan ten aanzien van verdere ontwikkelingen op het gebied van het begrijpen van systemen, grensoverschrijdend werken, het betrekken van mensen en het koppelen van sociale innovatie aan

Co-funded by the European Union

duurzaamheid. Ze vormen een uitgangspunt om leerlingen te vragen welke ervaringen hen zouden helpen om deze verbanden in de praktijk te leggen.

De uitleg moet een educatief karakter behouden. Een groter verschil tussen studenten kan wijzen op de verwachting dat het leerproces zich in de loop van de tijd zal voortzetten. Dat is geen bewijs dat een bepaald beroep meer naar die competentie zal vragen, of dat het huidige programma er niet in is geslaagd die te bieden.

Aandachtscontrolesteekproef: n=151. De waargenomen bijdrage van het onderwijs aan het opbouwen van competenties.
De vijf hoogste posities; inclusief gelijke standen. Beschrijvende steekproefresultaten. Beide perspectieven zijn in Wave 1 vastgelegd.

Figuur 6. De verwachtingen van studenten ten aanzien van verdere onderwijsondersteuning en ontwikkeling. De x-as geeft het gemiddelde verschil tussen toekomstige en huidige scores weer, in schaalpunten; de y-as toont de vijf grootste verschillen. Voorbeeld: 151 leerlingen die de aandachtscontroles hebben doorstaan. De vraag over de toekomst gaat over de hulp die men over ongeveer vijf jaar van het onderwijs verwacht. Er wordt van studenten niet gevraagd om de vraag op de arbeidsmarkt te voorspellen.

Co-funded by
the European Union

5.5 Hoge scores en verschillen tussen de respondenten

De respondenten gaven vaak hoge scores, vooral wanneer ze vijf jaar vooruitkeken. Tabel 3 laat zien hoe vaak ze 6 of 7 kozen. Het laat ook zien in hoeverre hun antwoorden van elkaar verschilden, aan de hand van een maatstaf die de standaardafwijking (SD) wordt genoemd. Een lagere SD betekent dat de antwoorden meer op elkaar leken.

Tabel 3. Hoge scores en verschillen tussen de respondenten over de 35 competenties

Doelgroep	Huidige scores van 6 of 7	Toekomstige scores van 6 of 7	Gemiddelde huidige SD	Gemiddelde toekomstige SD
Beoefenaars	59%	75%	1,26	1,10
Docenten	51%	65%	1,62%	1,47%
Studenten	40%	63%	1,52%	1,38%

Percentages en standaardafwijkingen worden berekend voor elke competentie en vervolgens gemiddeld over de 35 competenties. Percentages worden afgerond op hele getallen en standaardafwijkingen op twee decimalen. De groepen bestaan uit 148 beoefenaars, 93 docenten en 151 studenten. In tabel 2 wordt uitgelegd wat elke groep heeft beoordeeld.

De beoordelingen voor de toekomst vertoonden in alle drie de groepen meer overeenkomsten dan de beoordelingen voor het heden. Dit is echter deels te wijten aan de bovengrens van de schaal: wanneer veel mensen een score kiezen die dicht bij 7 ligt, is er minder ruimte voor verschillen in hun antwoorden.

Het belangrijkste is dat een competentie die onderaan een ranglijst staat, niet per se onbelangrijk is. Veel competenties kregen hoge scores, en kleine verschillen tussen hun gemiddelden zouden op zichzelf niet bepalend mogen zijn voor de prioriteiten.

Co-funded by the European Union

6. Van bevindingen naar gesprekspriorite iten

6.1 Een beschrijvende matrix

De prioriteitsmatrix combineert het huidige gemiddelde van een item met het verschil tussen het toekomstige en het huidige gemiddelde. Elke groep heeft zijn eigen scheidingslijnen: de mediaan van de 35 huidige itemgemiddelden en de mediaan van de 35 itemverschillen. Elke competentie wordt in een van de vier kwadranten geplaatst.

Tabel 4 toont de indeling. Van links naar rechts betekent een hogere huidige score; van onder naar boven betekent een groter verschil tussen toekomst en heden. Met 'hoger' en 'lager' worden de eigen mediaanwaarden van de groep bedoeld. De matrix is een hulpmiddel om de bespreking te structureren en geen test om te bepalen in welke competenties moet worden geïnvesteerd.

Tabel 4. Hoe de vier kwadranten zijn ingedeeld en hoe ze kunnen worden gebruikt

Verschil tussen toekomstige en huidige waarden	Lagere huidige score	Hogere huidige score
Groter verschil	Nagaan op welke gebieden extra aandacht of leermogelijkheden nuttig zouden kunnen zijn. Een lagere beoordeling van het huidige belang is geen bewijs van een laag niveau.	Onderzoeken hoe een gebied dat al hoog aangeschreven staat, zich mogelijk nog verder moet ontwikkelen. Het feit dat iets van groot belang is, betekent nog niet dat aan de behoeften wordt voldaan.
Kleiner verschil	Controleren of het item lokaal relevant is voordat men het lager op de prioriteitenlijst zet. De relatieve positie betekent niet dat het onbelangrijk is.	Rekening houden met continuïteit en context. Een kleiner verwacht verschil betekent niet dat de huidige voorziening of vaardigheid toereikend is.

Voor studenten betekent 'huidige score' de ervaren onderwijsondersteuning, en het verschil heeft betrekking op de verwachte verdere ondersteuning of ontwikkeling. Voor beoefenaars en docenten geven de assen het belang weer binnen hun eigen context. Elke matrix beschrijft de huidige en toekomstige perspectieven binnen één groep. Dit staat los van de gap-analyse tussen beoefenaars, docenten en studenten.

Co-funded by the European Union

6.2 Toepassing van de matrix op de resultaten

De volgende samenvattingen tonen alle vier kwadranten voor elke groep. Elke cel geeft het totale aantal competenties in dat kwadrant en twee illustratieve voorbeelden. De voorbeelden zijn de twee competenties met het hoogste toekomstige gemiddelde binnen het kwadrant, gebaseerd op niet-afgeronde waarden en alfabetische volgorde bij exacte gelijke waarden. Deze consistente selectieregel zorgt ervoor dat de samenvattingen leesbaar blijven; het geeft echter niet aan welke competenties investering verdienen. In bijlage C staan de volledige lijsten.

6.2.1 Beoefenaars

De huidige score geeft het belang aan voor de eigen rol van de respondent. Van links naar rechts betekent een hogere huidige score. Van onder naar boven betekent een groter verschil tussen toekomst en heden. Beide scheidingslijnen zijn de mediaanwaarden voor deze groep.

Tabel 5. Beoefenaars: overzicht per kwadrant met geselecteerde voorbeelden

Verschil tussen toekomstige en huidige waarden	Lagere huidige score	Hogere huidige score
Groter verschil	13 competenties. Voorbeelden: Product- en dienstontwikkeling; sectoroverschrijdende samenwerking.	6 competenties. Voorbeelden: Economische duurzaamheid; systeemdenken.
Kleiner verschil	4 competenties. Voorbeelden: Zelfbewustzijn; Sectorkennis.	12 competenties. Voorbeelden: Inclusieve mentaliteit; vertrouwen opbouwen.

Co-funded by the European Union

6.2.2 Docenten

De huidige score geeft het belang aan binnen de eigen opleiding of het eigen programma van de respondent. Van links naar rechts betekent een hogere huidige score. Van onder naar boven betekent een groter verschil tussen toekomst en heden. Beide scheidingslijnen zijn de mediaanwaarden voor deze groep.

Tabel 6. Docenten: overzicht per kwadrant met geselecteerde voorbeelden

Verschil tussen toekomstige en huidige waarden	Lagere huidige score	Hogere huidige score
Groter verschil	11 competenties. Voorbeelden: Product- en dienstontwikkeling; beheer van innovatieprocessen.	7 competenties. Voorbeelden: Innovatief denken; uitvoering.
Kleiner verschil	6 competenties. Voorbeelden: Toepassing van innovatieve kennis; ondernemerschapskennis.	11 competenties. Voorbeelden: Systeemdenken; feedbacklussen.

6.2.3 Studenten

De huidige beoordeling betekent de ervaren ondersteuning en ontwikkeling op het gebied van onderwijs. Van links naar rechts betekent een hogere huidige score. Van onder naar boven betekent een groter verschil tussen toekomst en heden. Beide scheidingslijnen zijn de mediaanwaarden voor deze groep.

Tabel 7. Studenten: overzicht per kwadrant met geselecteerde voorbeelden

Verschil tussen toekomstige en huidige waarden	Lagere huidige score	Hogere huidige score
Groter verschil	11 competenties. Voorbeelden: Systeemdenken; gerichtheid op duurzaamheid.	9 competenties. Voorbeelden: Teamwerk; sectoroverschrijdende samenwerking.
Kleiner verschil	6 competenties. Voorbeelden: Uitvoering; digitale geletterdheid.	9 competenties. Voorbeelden: Inclusieve mentaliteit; economische duurzaamheid.

Co-funded by the European Union

6.3 Verantwoord gebruik van de matrix

De indeling hangt af van de relatieve posities. Twee zeer vergelijkbare items kunnen aan weerszijden van een middellijn liggen, terwijl twee items in hetzelfde kwadrant duidelijk verschillende scores kunnen hebben. Gelijke standen worden aan de hogere kant toegekend. De afgedrukte waarden zijn afgerond, waardoor een weergegeven gelijke stand ook een klein numeriek verschil kan verbergen.

Het huidige gemiddelde maakt ook deel uit van de aftrekking die wordt gebruikt om het verschil tussen de toekomstige en de huidige waarde te berekenen. De twee assen zijn dus wiskundig met elkaar verbonden. In combinatie met het maximum van 7 kan dit ervoor zorgen dat lagere huidige items meer ruimte krijgen voor een groter verschil. De matrix moet altijd in samenhang met de huidige en toekomstige waarden worden geïnterpreteerd, en niet als een op zichzelf staande bevestiging van een onvervulde behoefte.

Alvorens een kwadrant te gebruiken als leidraad bij het nemen van een beslissing, moeten lezers zich afvragen of de competentie relevant is voor hun context, welk bewijsmateriaal er bestaat over de huidige praktijk of het huidige leerproces, en of de voorgestelde aanpak evenredig is. Een positie in een kwadrant vormt de aanleiding voor die beoordeling.

Co-funded by
the European Union

7. Wat de bevindingen in de praktijk kunnen betekenen

7.1 Observaties omzetten in lokale vragen

De volgende suggesties zijn praktische interpretaties van de onderzoeksresultaten. Ze zijn in dit onderzoek niet als interventies getest. Het doel ervan is om lezers te helpen de stap te zetten van een waargenomen patroon naar een vraag die samen met de betrokkenen kan worden onderzocht.

Tabel 8. Van onderzoeksresultaten naar mogelijke lokale maatregelen

Thema	Waarneming uit de enquête	Vraag voor lokale bespreking	Mogelijke maatregelen om lokaal te beoordelen
Samenwerkingsgericht en relationeel werk	Een inclusieve mentaliteit behoort momenteel tot de belangrijkste items voor alle drie de groepen; het opbouwen van vertrouwen staat bovenaan de scores van de beoefenaars.	Waar brengen leerlingen en beoefenaars inclusie, samenwerking en het opbouwen van relaties in de praktijk?	Een bestaande activiteit of een bestaand project bekijken om kansen te vinden om met anderen samen te werken en reflecteren over die ervaringen.
Digitale en technologiegerelateerde activiteiten	Wat technologische aspecten en digitale geletterdheid betreft, zijn er relatief grote verschillen tussen de huidige en toekomstige situatie bij beoefenaars en docenten.	Welke concrete hulpmiddelen en taken spelen hier een rol, en welke ondersteuning hebben mensen nodig om ermee te werken?	Een klein aantal lokaal relevante taken vaststellen en vervolgens nagaan of deze worden gedekt door het bestaande leer- en ondersteuningsaanbod.

Co-funded by the European Union

Thema	Waarneming uit de enquête	Vraag voor lokale bespreking	Mogelijke maatregelen om lokaal te beoordelen
Ideeën in de praktijk brengen	Bij de ontwikkeling van producten en diensten zijn er relatief grote verschillen tussen beoefenaars en docenten; ook de uitvoering springt bij docenten in het oog.	Zijn leerlingen in staat om een idee van ontwikkeling tot uitvoering en feedback te begeleiden?	Nagaan of een projectgerichte activiteit deze fasen zou kunnen koppelen aan een praktijkomgeving.
Systemen, duurzaamheid en betrokkenheid	Deze thema's spelen een prominente rol in de verwachtingen van studenten ten aanzien van verdere onderwijsondersteuning en ontwikkeling.	Welke ervaringen helpen leerlingen om verbanden te begrijpen en samen te werken met de betrokken groepen?	De mogelijkheden voor een systeemoefening of een samenwerkingsproject bespreken met studenten en relevante partners.
Juridische en ondernemerskennis	Juridische kennis blijkt een van de grootste verschillen tussen beoefenaars te zijn; juridische en ondernemerskennis bevinden zich in het kwadrant 'minder actueel/groter verschil' van de studenten.	Voor welke beslissingen is deze kennis in de lokale context nodig?	Die beslissingen in kaart brengen en passende contextgebonden begeleiding of expertise zoeken.

Uit de tabel blijkt niet dat er ook maar één programma is waarin deze activiteiten ontbreken. Ze wijst wel op te beoordelen punten. Als een programma een bepaald thema al goed behandelt, kan het zinvol zijn om de aanpak ervan te handhaven of vast te leggen, in plaats van inhoud toe te voegen.

Co-funded by the European Union

7.2 Beoefenaars: de bevindingen in verband brengen met de dagelijkse praktijk

Beoefenaars kunnen uitgaan van een project, een functie of een organisatorische taak en vaststellen op welke competenties deze een beroep doet. De huidige beoordelingen en toekomstgerichte trends uit het onderzoek kunnen vervolgens met die ervaring worden vergeleken. Dit geeft meer informatie dan de rangschikking van de steekproef als norm voor elke organisatie te hanteren.

Een team dat zich bijvoorbeeld bezighoudt met digitale geletterdheid zou onderscheid kunnen maken tussen de vaardigheden die nodig zijn om de huidige tools te gebruiken, de vaardigheden die nodig zijn voor een geplande dienst, en de organisatorische middelen die nodig zijn om beide te ondersteunen. Opleiding kan bij sommige van deze behoeften helpen; tijd, toegang of organisatorische regelingen kunnen eveneens van belang zijn. In Wave 1 wordt niet vastgesteld welke verklaring van toepassing is.

7.3 Docenten: de mogelijkheden bekijken, niet alleen de onderwerplijsten

Docenten kunnen het raamwerk gebruiken om na te gaan waar leerlingen een vaardigheid leren, waar ze die toepassen en hoe ze daarop feedback krijgen. Het feit dat een competentie in een leerplan staat, is iets anders dan dat een leerling de kans krijgt om die competentie in een zinvolle context toe te passen.

De bevindingen vormen een aanleiding om na te gaan hoe samenwerkingsgerichte, digitale, systeemgerichte en toegepaste activiteiten binnen een programma met elkaar verband houden. Dat is geen reden om elke gemarkeerde competentie als een afzonderlijke module toe te voegen. Een samenhangende leeractiviteit kan op meerdere competenties betrekking hebben, en de prioriteiten moeten aansluiten bij het doel van het programma en de behoeften van de leerlingen.

7.4 Studenten: de verwachtingen ten aanzien van de ontwikkeling concreet maken

Aan de hand van de toekomstgerichte antwoorden van studenten kan worden nagegaan hoe verdere ontwikkeling er vanuit hun perspectief uit zou zien. Welke ervaringen zouden hen helpen om belanghebbenden bij het proces te betrekken, systemen te begrijpen of duurzaamheid in de praktijk te brengen? Welke voorbeelden uit hun huidige opleiding helpen nu al?

Co-funded by the European Union

Deze vragen kunnen studenten een constructieve rol geven bij de reflectie over het leerplan. Hun zelfrapportages moeten worden bekeken in samenhang met voorbeelden van leerprocessen, feedback en beoordelingen, en mogen niet worden beschouwd als directe maatstaven voor prestaties.

7.5 Ondersteunende organisaties: zorgen voor een evenredige aanpak

Ondersteunende organisaties kunnen professionals, docenten en studenten bijeenbrengen rond een beperkt aantal lokaal relevante thema's. Het doel is te begrijpen hoe hun perspectieven zich tot elkaar verhouden binnen een gemeenschappelijke context. Uit de enquête blijkt niet dat een algemeen patroon overal dezelfde oorzaken heeft.

Een praktische aanpak is om een thema te kiezen, lokale voorbeelden te verzamelen, overeenstemming te bereiken over één haalbare oplossing en te bepalen hoe deze moet worden beoordeeld. De beoordeling kan betrekking hebben op deelname, leerervaringen, toepassing of een ander resultaat dat bij dat antwoord past. Dit zijn voorgestelde toepassingen van het rapport, geen resultaten die uit Wave 1 naar voren zijn gekomen.

Co-funded by
the European Union

8. Wat nog onzeker is en wat er nu gaat gebeuren

8.1 Waarom de analyse van de kloof tussen belanghebbenden nog steeds beperkt is

De ESIC-enquête was bedoeld om na te gaan in hoeverre er overeenstemming bestaat – en waar er mogelijk hiaten zijn – tussen de competenties die in de praktijk als belangrijk worden beschouwd, de prioriteiten binnen het onderwijs en de manier waarop studenten hun competentieontwikkeling ervaren. Deze elkaar aanvullende perspectieven vormen een uitgangspunt om te onderzoeken hoe praktijk en onderwijs met elkaar samenhangen.

In Wave 1 vormt de ontoereikende en ongelijke dekking van de doelgroepen binnen de landen een hinderpaal voor een grondige analyse van deze verbanden. De steekproef biedt onvoldoende onderbouwing voor de geplande lokale vergelijking tussen alle drie de groepen. Het samenvoegen van landen doet geen afbreuk aan deze lokale gegevens: de structuren van de sociale economie, de onderwijssystemen en de institutionele omstandigheden verschillen, en de landen dragen in ongelijke mate bij aan elke groep.

De gap-analyse blijft een centrale doelstelling voor volgende rondes, ondersteund door een intensievere werving binnen de relevante groepen in gemeenschappelijke nationale of lokale contexten. Het doel is om mogelijke discrepanties in kaart te brengen, zodat deze nader kunnen worden onderzocht en besproken. Een verschil in de enquêteresultaten moet in die context worden geïnterpreteerd, en niet als een directe maatstaf voor ontbrekende vaardigheden of de effectiviteit van het onderwijs.

8.2 Overige beperkingen bij de interpretatie

Deelname via partners en distributienetwerken kan in het voordeel zijn van mensen die bij het project betrokken zijn of interesse hebben in het onderwerp. Er kan niet worden aangenomen dat de bevindingen representatief zijn voor de bredere bevolking, en er wordt geen algemeen responspercentage vermeld. De geografische dekking mag daarom niet worden gebruikt om de nationale of Europese prevalentie te beschrijven.

De beoordelingen zijn zelfrapportages. Ze geven een beeld van percepties, verwachtingen en, voor studenten, een indicatie van het vertrouwen in hun ontwikkeling. Ze vormen geen rechtstreekse observaties van de prestaties op de

Co-funded by the European Union

werkplek, de kwaliteit van het onderwijs, de vraag naar arbeidskrachten of de leerresultaten. De hoge concentratie van scores aan de bovenkant van de schaal maakt het nog moeilijker om fijne verschillen tussen competenties te onderscheiden.

De enquêtes waren ontworpen voor meertalig gebruik. Automatische vertaling en lokale controle maakten deel uit van de projectaanpak, maar het feit dat hiervan gebruik is gemaakt, betekent niet dat alle taalversies op gelijkwaardige wijze zijn geïnterpreteerd. Taal- en contextuele verschillen blijven van belang wanneer de resultaten gezamenlijk worden besproken.

Aandachtscontroles verminderen de bezorgdheid over de aandacht bij het beantwoorden van vragen, maar het feit dat men hiervoor slaagt, betekent niet dat elk antwoord correct is. Bij de analyse wordt gebruikgemaakt van de geregistreerde resultaten van de aandachtscontroles, in plaats van een onafhankelijke herbeoordeling van de oorspronkelijke antwoorden op de aandachtscontrole. Het feit dat de opgeschoonde dataset volledige beoordelingen bevat, betekent nog niet dat alle oorspronkelijke antwoorden volledig waren.

8.3 De volgende ronde versterken

Volgende rondes kunnen de gap-analyse versterken door beoefenaars, docenten en studenten uit dezelfde nationale of lokale context erbij te betrekken. Bij de werving moet de nadruk liggen op ondervertegenwoordigde groepen; tijdens het veldwerk moet worden gecontroleerd of alle landen en groepen aan bod komen, en de gebruikte kanalen moeten worden gedocumenteerd. Door de vertaling te controleren en een duidelijke versiegeschiedenis bij te houden, kan worden vastgesteld hoe respondenten het vragenformulier ervaren.

De basisstructuur van de enquête moet na de lancering stabiel blijven. Elke voorgestelde structurele wijziging voor een latere versie vereist uitdrukkelijke goedkeuring en documentatie van de motivering, het tijdschema, de betrokken versie en de gevolgen voor de vergelijkbaarheid. In dit rapport worden geen wijzigingen voorgesteld voor een lopende enquête.

Een vergelijkbare latere ronde zou het mogelijk maken om terugkerende patronen in de loop van de tijd te onderzoeken. Als er verschillende mensen deelnemen, kunnen de waargenomen verschillen zowel te maken hebben met de samenstelling van de steekproef als met veranderende percepties. Beweringen over individuele ontwikkeling zouden een passend opvolgingsonderzoek en gegevens vereisen die deze conclusie onderbouwen.

Co-funded by the European Union

9. Conclusies en verdere verkenning

Wave 1 levert drie nuttige bijdragen aan het werk van ESIC op het gebied van vaardigheidsinformatie. Hierin wordt beschreven welke competenties de deelnemende beoefenaars en docenten belangrijk vinden, en op welke gebieden studenten onderwijsondersteuning ervaren. Het brengt toekomstgerichte patronen in kaart die als leidraad kunnen dienen voor lokale vraagstukken over verdere leerontwikkeling en ondersteuning. Daarmee worden ook de grenzen vastgelegd van wat dit eerste onderzoek kan opleveren en waarop het verzamelen van bewijsmateriaal in de toekomst zich moet richten.

De resultaten zijn het nuttigst wanneer ze worden gecombineerd met kennis van de context waarin een beslissing zal worden genomen. Samenwerkings- en relatievaardigheden, digitale en praktijkgerichte activiteiten, en thema's als systemen, duurzaamheid en betrokkenheid verdienen allemaal aandacht. Het rapport geeft redenen om deze te onderzoeken; de juiste aanpak hangt af van de lokale taken, de onderwijsdoelstellingen, de beschikbare middelen en de betrokkenen.

Lezers kunnen via de ESIC Skills Monitor interactieve resultaten bekijken en toegang krijgen tot gekoppelde gegevensbronnen. In bijlage A wordt elke competentie toegelicht, in bijlage B worden de volledige beschrijvende resultaten op groepsniveau weergegeven en in bijlage C worden de methoden, de reikwijdte en de prioriteitenmatrix beschreven. Bij het gebruik van de Monitor moeten lezers de steekproeffilters en versies controleren en dezelfde zorgvuldigheid in acht nemen bij kleine subgroepen en verschillen in de betekenis van de vragen.

Bronnen en verdere literatuur

Het kwantitatieve bewijsmateriaal is afkomstig uit de opgeschoonde geïntegreerde dataset van ESIC Wave 1, het competentiecodeboek en de vragenlijsten voor beoefenaars, docenten en studenten. Het afstemmingskader van het onderzoek wordt beschreven in de conferentiesamenvatting 'Aligning Social Innovation Competencies Among Practitioners, Educators, and Students:' A Longitudinal Study in Nine European Countries. Bijlage C beschrijft de enquête-instrumenten, werving en analysemethoden.

Openbare projectbronnen:

- ESIC Skills Monitor. Interactieve resultaten, links naar gegevens en achtergrondinformatie.

Co-funded by the European Union

- ESIC Uitleg over competentieclusters. Inlichtingenrapport 1: publicatiepagina en download.
- ESIC Opkomende profielen. Publicatiepagina en download van inlichtingenrapport 2, aangeboden als aanvullende lectuur.

Co-funded by
the European Union

European Social Innovation Campus

Website

Co-funded by the European Union